

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte:

Nadejda Toma

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de condamnatul Colev Serghei, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2022,

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.08.2019-22.11.2019;

14.01.2022-04.05.2022;

Instanța de recurs: 02.04.2021-09.11.2021;

27.05.2022-12.09.2022;

Instanța de recurs în anulare: 10.11.2022- 14.12.2022.

c o n s t a t ă :

1. La data de 19.08.2019, condamnatul Colev Serghei a depus cerere privind reducerea pedepsei de la 1 la 3 zile pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ pentru Colev Serghei, în temeiul art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală, pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 13, Chișinău.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 22.11.2019, a fost respinsă ca tardivă și neîntemeiată, cererea deținutului Colev Serghei, privind reducerea pedepsei de la 1 la 3 zile pentru 10 zile de detenție în condiții precare calculate cumulativ pentru Colev Serghei, în temeiul art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală.

2. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 22.11.2019, *condamnatul Colev Serghei, a atacat-o cu recurs*, prin care a solicitat casarea încheierii în partea constatării în condiții de detenție contrare art. 3 CEDO.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 noiembrie 2021, s-a admis recursul condamnatului, s-a casat încheierea și s-a trimis cauza la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

4. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central, din 04 mai 2022, a fost

admisă parțial plângerea condamnatului împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 5 Cahul și Penitenciarul nr. 18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

S-a constatat faptul că, condamnatul a fost deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 16.04.2020 până în prezent, 04.05.2022, pe o perioadă totală de 748 zile, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În condițiile art. 473⁴ alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului cu 74 zile, pentru perioada de 748 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 18 Brănești, în calitate de condamnat, în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO.

În privința perioadei de 8 zile calculate în condițiile art. 473⁴ alin. (4) Cod de procedură penală (din perioada de 748 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului a sumei de 400 lei, și anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

5. Nefiind de acord cu încheierea dată, cerere de recurs au declarat directorul interimar al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Paterău Adrian și condamnatul.

5.1 *Directorul interimar al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Paterău Adrian prin recursul său* a solicitat casarea încheierii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Colev Serghei privind aplicarea prevederilor art. 473²- 473⁴, 385 alin. (5) Cod de procedură penală.

În motivarea recursului s-a invocat că la examinarea plângerii adresate de condamnat privind condițiile precare de detenție, instanța nu- a luat în considerare particularitățile individuale pentru fiecare caz în parte, aceasta fiind examinată prin prisma condițiilor generale din instituțiile penitenciare conform datelor din Raportul anual pentru anul 2017 al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane, precum și pe practica Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și alte rapoarte ale organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

Accentuează recurentul că, condamnatul pe parcursul deținerii în instituția penitenciară nu a adresat plângeri în adresa administrației penitenciarelor prin care să invoce dezacordul față de condițiile de detenție.

Recurentul conchide că condamnatului i-a fost acordat minimul de condiții pentru executarea detenției în Penitenciarul nr. 13-Chișinău, Penitenciarul nr. 5-Cahul și Penitenciarul nr. 18-Brănești, iar instanța de judecată, la evaluarea condițiilor de detenție, urma să țină cont de efectele cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum și de perioada în care a fost deținut în condițiile contestate.

În partea ce ține de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei de 400 lei pentru perioada de 8 zile, în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, menționează că, potrivit prevederilor art. 473 alin. (5) „în cazul constatării circumstanțelor prevăzute la art. 473² alin. (3), instanța de judecată dispune reducerea pedepsei în condițiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privința perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei bănești în mărime a unei unități convenționale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, precum și a costurilor și cheltuielilor aferente”.

5.1 La fel, nefiind de acord cu încheierea instanței de fond recurs *în termen a depus și condamnatul Colev Serghei* prin care a solicitat casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 04 mai 2022 nefondată.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2022, s-au respins ca nefondate recursul directorului interimar al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Paterău Adrian și recursul condamnatului și s-a menținut fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 04 mai 2022.

7.1 În motivarea concluziei sale, instanța de recurs a menționat că, potrivit raportului directorului interimar al Penitenciarului nr. 18 Brănești, Paterău Adrian nr.2/723 din 18.02.2022, începutul executării pedepsei condamnatului, se considera din 07.05.2015, iar sfârșitul executării pedepsei la 22.08.2024 (cu calculul de 76 zile reduse conform prevederilor art. 473²-473⁴ Cod de procedură penală), ultimul aflându-se în detenție în următoarele penitenciare și perioade de timp: în Penitenciarul nr. 13 Chișinău perioada de la 15.05.2015 până la 10.02.2017 și de la 26.01.2018 până la 14.02.2018, în Penitenciarul nr. 5 Cahul perioada de la 10.02.2017 până la 26.01.2018 și în Penitenciarul nr. 18 Brănești în perioada de la 14.02.2018- până în prezent.

Instanța de recurs a reținut că în plângerea înaintată, petentul solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanțelor ce cade sub incidența prevederilor art. 3 CEDO, în temeiul art.473² -473⁴ Cod de procedură penală, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Penitenciarul nr. 5 Cahul și Penitenciarul nr. 18 Brănești.

Însă din materialele cauzei rezultă că, prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 16 aprilie 2020, a fost admisă parțial plângerea condamnatului privind condițiile de detenție, constatându-se faptul că, condamnatul a fost deținut în perioada 26.01.2018- 04.03.2020, în Penitenciarul nr. 18 Brănești, fiind dispusă reducerea pedepsei condamnatului cu 76 zile, pentru perioada de 768 zile în care el s-a aflat în detenție, în calitate de condamnat, cu calcularea a 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenție. Procesul la cererea condamnatului împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în partea perioadei sale de detenție în Penitenciarul nr. 13- Chișinău în perioada 15.05.2015- 10.02.2017, fiind încetat, pe motivul că, pe marginea cerințelor date există o încheiere definitivă și irevocabilă, fiind

declarată inadmisibilă cererea condamnatului cu privire la condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 5 – Cahul.

Astfel, deoarece chestiunea cu privire la constatarea și compensarea condițiilor precare de detenție din penitenciarele naționale, în privința condamnatului a fost deja soluționată prin încheierea Judecătorei Orhei, sediul Central, din 16 aprilie 2020, s-a constatat că instanța de fond întemeiat a concluzionat la caz supunerea examinării doar alegațiile condamnatului ce vizau pretensele condiții inumane și degradante de detenție din Penitenciarul nr. 18 Brănești, pentru perioada de la 16.04.2020 (data emiterii încheierii) până în prezent, 04.05.2022 în care acesta indica că celulele în care a fost deținut erau supra aglomerate, în celule fiind condiții igienice și sanitare rele.

Raportând prevederile legale a art. 473² -473⁴, 385 alin. (5) Cod de procedură penală sus enunțate la circumstanțele cauzei care guvernează speța, prima instanță întemeiat a stabilit că condamnatul s-a aflat în condiții de detenție provizorie contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pe parcursul a 748 zile în calitate de condamnat, în Penitenciarul nr. 18

Prin urmare, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum și intensitatea, gravitatea și durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității și echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun și rezonabil de a calcula 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție, astfel încât termenul pedepsei definitive stabilite lui Colev Serghei s-a redus cu 74 zile pentru perioada de aflare în calitate de condamnat, iar cu privire la perioada rămasă, și anume 8 zile, care nu putea fi redusă, instanța de judecată corect a considerat oportun a acorda condamnatului Colev Serghei suma de 400 lei, calculată cu o unitate convențională, pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție.

Instanța de recurs a considerată că, reducerea stabilită este una adecvată și suficientă, bazată pe o justă și echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt și pe o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat și recompensa instituită, și care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

7.2 În conformitate cu prevederile art. 466 Cod de procedură penală, hotărârea instanței de recurs a devenit irevocabilă.

8. Împotriva deciziei instanței de recurs, *condamnatul a declarat recurs în anulare*, prin care solicită casarea deciziei și rejudecarea cauzei prin prisma prevederilor art. 473² -473⁴ Cod de procedură penală.

În motivarea recursului recurentul a invocat că nu este de acord cu soluția instanței de recurs și critică condițiile nefavorabile în instituțiile penitenciare.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Hotărârea judecătorească irevocabilă, împiedică redeschiderea procesului penal cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Colegiul reiterează că dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, stipulează exhaustiv care sunt temeiurile de declarare a recursului în anulare, și anume, că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii, iar alin. (2) al aceluiași articol, prevede că, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Potrivit art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, se consideră încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Conform art. 456 alin. (1) coroborat cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal decide inadmisibilitatea recursului în anulare înaintat, în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut prevăzute de art. 455 Cod de procedură penală.

În textul art. 455 alin. (2) Cod de procedură penală, se specifică cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs în anulare, în special este descris conținutul acesteia. Norma procesuală reglementează obligația recurentului de a aduce în textul recursului argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea expresă a temeiurilor prevăzute de art. 453 Cod de procedură penală.

În ceea ce privește recursul declarat în speță, Colegiul penal conchide că acesta nu este motivat de recurent prin prisma viciului fundamental admis de instanțele ierarhic inferioare la judecarea acestei cauze, mai mult ca atât, se constată că recurentul invocă motive care nu respectă cerințele recursului în anulare. Mai mult, recurentul s-a adresat anterior cu astfel de plângere care a fost respinsă, iar instanța de recurs a motivat soluția respingerii date.

Circumstanțele enunțate atestă că, celelalte categorii de hotărâri judecătorești irevocabile, inclusiv cele adoptate în temeiul prevederilor art. 469- 473⁴ Cod de procedură penală, adică în legătură cu examinarea plângerilor privind condițiile de detenție, nu sunt pasibile de drept de a fi contestate prin intermediul recursului în anulare.

În asemenea condiții, Colegiul penal conchide că titularul recursului nu a respectat cerințele legale cu privire la întocmirea unei cereri de recurs în anulare, ignorând prevederile art. 455 Cod de procedură penală în acest aspect.

10. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (2), art. 432 alin. (2) pct. 1), art. 453, 456 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul *Colev Serghei*, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 septembrie 2022, în propria cauză penală, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată la 10 februarie 2023.

Președinte:

Nadejda Toma

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun